

POLJA

ČASOPIS ZA KULTURU, UMETNOST I DRUŠTVENA PITANJA

NOVI SAD – GODINA XXVIII – CENA 40 DIN

mart

'82.

broj 277

TEMA BROJA: PSIHOANALIZA I IDEOLOGIJA (121-129 str.)

dve pesme

pero zubac

zeleni kurjak

*U snu je zelen kurjak
niz do zeleni slazio*

*Potok se peo uz breg,
pevale su potočare.*

*Zelenruka je devojka
na zelenome potoku
zeleno ždrebe pojila.*

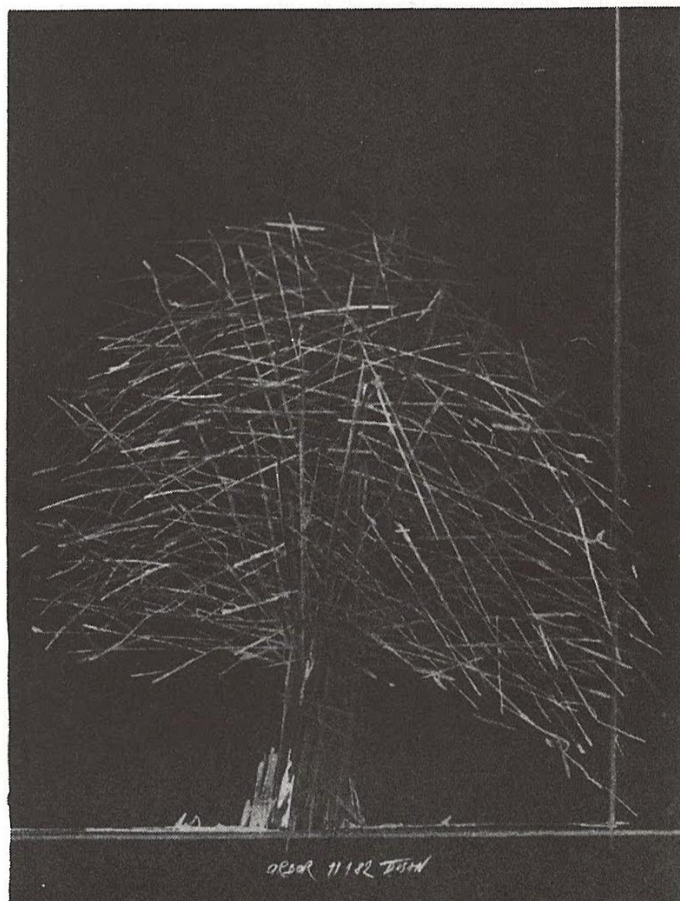
*Sa vrha zelenog javora,
u koži mladog jagnjeta,
zelenim sam je glasom
od vuka zelena branio.*

tvoj lik na rubu predela

*Pokušavam rečima da doslikam crtež usnitog predela
beležim rubove od modrog ranog osvita,
krošnjju projutrenu u dnu zamišljenog vidika
i dečaka u vrhu koji bere rane plodove.
Zelen, je dan u zelenom polju i trava je viša
od dečaka koji niz polje u jutro promiče.
Gde si ti na toj slici, gde si mi ti uopšte?
Mesec je srpanj, rastu teške vreline i bele se
mlečni oblaci na samom rubu predela.
Ti si ta trava visoka kroz koju ni leto ne
sme da zakorači i krošnja ona srolika
u kojoj dečak spokojno rukama po lišću prebira.
Ti si taj dečak koji na moje detinjstvo miriše
i trk si dečji vrludav i spokojan u nevidišu.
Ti si i ova ruka koja se zaželela tvog lika
pa uzaludno pokušava da ga u predeo iz sna ucrti*

uvod u pitanja kulture

jože pogačnik

likovni prilozi na naslovnoj strani, na stranama 114, 129 i 153, dušan todorović

Uprkos reprezentativnosti koju pojam kulture sadrži sam po sebi možemo da kažemo da je od svih mogućih pojmova koje čovek upotrebljava upravo ovaj najviše protejski. A. Kreber (Kroeber) i C. Klukhohn (Kluckhohn) su već 1952. godine mogli nabrojati 257 različitih definicija kulture, što je samo delimično prouzrokovano činjenicom da se njome bave mnogobrojne naučne discipline (filosofija, sociologija, istorija, antropologija i druge), među kojima nema i ne mora biti pravih zajedničkih ishodišta. Očigledno se pri određivanju pojma kulture radi o pojavi koja je po svojoj prirodi, više od ma koje druge, pojava s više lica, u koju treba dublje prodreti ako se želi otkriti njena stvarnost u onim slojevima u kojima se pojavljuje, ostvaruje i deluje.

Pojava koju označava taj izraz stara je koliko i čovek; u današnjem značenju je pojam kulture počeo da se upotrebljava krajem XVIII veka. Kad je nemački naučnik J. H. Adelung 1782. objavio istoriju kulture, pojam kulture je upotrebljavan na izrazito praktičnoj ravni značenja; kao naučni termin upotrebljen je tek u delu *Primitivna kultura* J. B. Tejlora (Taylor), koji ga je u prva dva poglavlja (o nauci o kulturi i o razvoju kulture) postavio kao ishodište nove nauke – kulturologije (kultura je, po njemu, »složena celina koja obuhvata znanje, religiju, umetnost, moral, pravo, običaje i sve druge sposobnosti i navike koje je čovek usvojio postavši društveno biće«). Oba

andrejev ★ blažević ★ despot ★ dolar ★ drašković ★ harasimović ★ jovanović ★ kećman ★ krstanović ★ miščević
petrinović-pisarev ★ sekelj ★ simeunović ★ špeman ★ tejt ★ vesteg